

Alacant dins del cor

Però Marià Sánchez Soler va més enllà de l'escriptura, que la seua obra periodística és sobretot compromesa. Poeta, novel·lista, assagista i per damunt de tot periodista. Marià és ja un clàssic d'entre els historiadors del franquisme i la transició, com avalen títols com *Los hijos del 20-N* (1994), *Descenso a los fascismos* (1998), *Ricos por la patria* (2002), *Los Franco, SA* (2003) o *Los banqueros de Franco* (2005). *Alacant Suite* —la darretera aportació literària— completa la sèrie de sabor alacantí iniciada amb *Alacant blues* (1994) i continuada amb *Alacant a sarpades* (2004).

—Un altre llibre sobre Alacant i en van...

—I en van tres! *Alacant Suite* és el tercer llibre d'una trilogia que vaig iniciar el 1994 amb *Alacant Blues*, que és una novel·la "rara" sobre la memòria de la ciutat, sobre la ciutat desapareguda, l'Alacant destrossada. Cal dir que vaig començar a escriure sobre Alacant tot tractant-la com un ésser viu, un organisme amb necessitats vitals...

—Vaja, com si fóra una amant

—Jo diria una cosa més complicada que una amant, perquè a la ciutat on vam nàixer i vivim, que veritablement ens l'estimem molt, el problema és que quan tractem de millorar-la, que volem que avance cap al futur, ens trobem una generació com la meua que, sí, que estem millor que abans, i tant!, però no vam aconseguir complir els objectius que teníem de normalitzar la vida democràtica de la ciutat, que la convivència fóra realment democràtica en un sentit més profund, així com la normalització de la llengua pròpia, la cultura autòctona i el manteniment de la identitat.

—Això als alacantins ens dol

—Anem a veure, *Alacant Suite*, és un llibre concebut després d'*Alacant a sarpades*, que és una reflexió en forma d'assaig sobre Alacant dins del context del País Valencià i de la cultura catalana. És una mirada també a la meua generació, però hi mancava que parlara de la gent com jo, la generació al vol-

L'escriptor Marià Sánchez Soler (Alacant, 1954) acaba d'editar el seu darrer llibre, amb el qual completa una trilogia dedicada a la seua ciutat de naixença, vida, alegries i patiments. Amb ell conversem, del llibre, d'Alacant i d'aquella generació de romàntics que pretengué, primer amargar-li la mort al dictador i després canviar el món.

tant de la cinquantena d'anys, que vam viure la fi del franquisme encara molt joves i que vam pensar que podíem canviar una realitat fosca i brutal per una situació de progrés de veres, de progrés autèntic. *Alacant Suite* va d'això, de com nosaltres, la meua generació, vam tractar de canviar les coses, des del món de la festa (les fogueres) a la vida política, vam tractar de parlar el valencià amb normalitat a la nostra ciutat de naixement, de recuperar aquesta cultura nostra que el franquisme ens va furta. *Alacant Suite* és el resultat de molt de temps escrivint, peces curtes recopilades al llarg dels anys on la ciutat és l'objecte, però també la gent que va pretendre recuperar-la. És un llibre, sobretot, molt reflexionat.

—*Alacant blues* el va escriure el 1994, ja fa anys.

—Sí, però també s'ha reeditat, que vol dir que més o menys ha tingut ressò.

—En *Alacant a Sarpades* va pegar una "sarpada"

—La "sarpada" sí. [Riu.] Vaja... És que jo crec que passa una cosa molt demencial al món real, que és que, a vegades, després d'un temps de silenci, de disfressar la realitat, canviar-la i reinterpretar-la, hem de tornar a dir allò que era i és lògic, obvi. Potser hem d'actualitzar el discurs però hem de tornar a repetir les coses que pensàvem i escrivíem fa vint anys o més. El problema de la despersonalització d'Alacant, per exemple, pensàvem que això era una història dels anys seixanta, que ja va tractar Josevicente Mateo en el seu *Alacant a part*, però calia tornar-hi, potser amb una versió actualitzada perquè ja hem canviat de segle i malauradament moltes de les qüestions que analitzava aquell assaig continuen vigents. Vet ací el per què d'*Alacant a sarpades*. Algú havia de fer-ho i vaig ser jo.

—La trilogia ja està feta, però, tal i com van les coses, que del pou no eixim manant qui mana, potser Marià ens sorprendrà amb la tetralogia

—És complicat, és complicat! Perquè de més a més...

—Que això pinta a drama wagnerià. Vaja! Que ací el Wagner tenia molts acòlits. També és cert que aleshores tothom parlava en valencià. Ara, acastellanats, cultura de *chicha y nabo* per a tots

—Bé, sí... Escriure sobre una ciutat com Alacant, tan complicada i tan adusta també cansa. Jo sóc una persona que vaig decidir tornar a Alacant després de passar més de vint anys treballant com a periodista fora, com tu saps.

—Jo també hi vaig tornar, però no feia de periodista, que ara sí.

—Però tu vivies a Barcelona. Jo, en canvi, era a Madrid i volia tornar al país. Ho vaig fer. Les meues filles són nascudes ací, són d'aquesta ciutat, parlen valencià. Han anat a la línia d'immersió, potser un dels pocs encerts pel redreçament del País Valencià dels qui ens han governat; les línies han significat l'aprenentatge de l'idioma amb naturalitat. I en això sempre estaré compromès, en el manteniment de les línies sempre amenaçades per la manca de mitjans per privar-les de cos i ànima.

—**La ciutat com a motiu literari?**
—Tothom parla sobre la ciutat, que no només Marià Sánchez. Des de Kavafis, per exemple...

—**Però Kavafis era d'Alexandria no pas d'Alacant...**

—No serà tot flors i violes a Alexandria.

—**D'acord, però en definitiva Kavafis és d'un pessimisme de nassos.**

—Però també fou un escriptor que mitificà la seua ciutat natal. Són molts els escriptors: assagistes, novel·listes i poetes, que reflexionen sobre la ciutat pròpia. La ciutat és el lloc natural de l'escriptura i la literatura. Jo parle, és clar!, de la meua, tal i com jo la veig; tracte d'explicar per què les coses són com són i no com haurien de ser, que seria molt més fàcil que foren d'una altra manera, però sembla que no, que no hi ha interès. Els meus llibres sobre Alacant són potser recorreguts sentimentals, però també crítics. Són retrats poc complaents, molt adolorits, però que he fet amb molta estima, que no són pamflets.

—**I és que aquesta ciutat encara fa escriptors que se l'estimen i catalanistes.**

—Aquesta ciutat ens ha fet, sí. Una ciutat et fa, però que et faça des de la resistència i que t'obligue a repetir permanentment durant tota la teua vida allò que és obvi, l'evidència, resulta esgotador. El problema és que nosaltres hem de gastar part de la nostra potència personal a debatre coses que havíem d'estar superades. No sé si és el mateix problema de la gent de València, Barcelona, les Illes. Jo visc les coses des de la meua finestra de la plaça de les Oliveretes...

—**Una finestra que té el seu lloc al llibre.**

—No podia ser d'una altra manera. De totes les maneres, qui mira des d'aquesta finestra no pertany al clan dels poderosos ni està ficat en cap grup de pressió. Sóc a ma casa observant, reflexionant, escrivint; també isc i, sobretot, parle amb la gent, que entre tots tenim molt a guanyar, que tot no han de ser sarpades. En *Alacant a sarpades* ja deia allò de les carícies i les sarpades a l'hora de parlar de la meua ciutat. A *Alacant Suite* també hi ha carícies i sarpades, però ara he concebut el llibre, per això el títol, com una suite musical, una

introducció primera a la qual segueixen les danses distribuïdes de manera harmònica.

—**Així que de suite literària parlem.**

—De fet jo tenia més textos escrits, però he fet la tria perquè el llibre adopte aquesta fesomia de suite musical, tot cercant l'harmonia expositiva. Comence amb dos textos autobiogràfics, són els *Destellos de Flashback* que he titulat. Però perquè te n'adones, veges com escrivia jo el 1973: "Alacant és ja un altre paisatge. Una metàfora urbana abans del seu total extermini. Els homes de la mar ja treballen d'escombriaires, els llauradors són guàrdies municipals i una ciutat de dos-cents mil habitants pot donar cabuda a un milió.

"Els meus llibres sobre Alacant són retrats poc complaents, molt adolorits, però que he fet amb molta estima"

Alacant és, si t'hi fixes, una torre de babel adormida en hivern, panteixant en estiu; un mot encreuat escrit amb totxos i llàgrimes, formigó i semàfors, vidres i tristesa."

—**Ostres tu! I això ja abans de l'Alperi (l'alcalde que es perpetua malgrat escàndols i anades i vingudes als tribunals de justícia)**

—Vols una altra descripció? "Amb un eclipsi de paraules en anglès, darrere de la mordassa dels diners, Alacant, èbria de mentides, empapera la seua història, camufla la seua identitat i es presta al joc; a aquell negoci que omple quatre butxaques mentre un dolor immens remuga entre dents [...] Tot està muntat per a la metamorfosi." Jo tenia aleshores dinou anys i ja feia una descripció, com la faria avui, quan tornava a la ciutat.

—**I abans d'acabar, que de segur que als nostres lectors els interessa, per a quan el proper llibre en català?**

—Tinc una novel·la preparada que espere que prompte siga una realitat a les llibreries.

—**Ai Alacant! Que tot està per fer i tot està per guanyar.**

—Efectivament, tot està encara per fer i hi ha molt a guanyar.

David Garrido